

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

LDP 2020

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

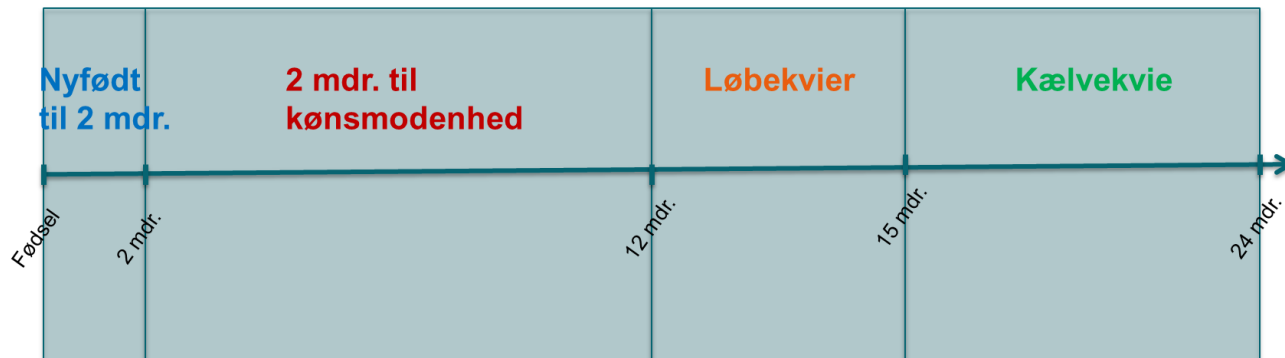
Guide for anvendelse af systematiske vejninger af kvieopdræt

Opdræt af kvier bør evalueres ved at overvåge vægt og evt. højde og huld af kalve og kvier og sammenligne resultaterne mod besætningens målsætning for en bestemt aldersgruppe. Selv om de fleste landmænd, konsulenter og dyrlæger kan genkende fede eller tynde dyr, er det vanskeligt visuelt at afgøre, om en kvies vægt og højde er normalt for hendes alder. Vejning og måling af kalve og kvier giver derfor mulighed for at sammenligne med ønskede mål og/eller standard vækst- og højdekurver. Afvigelse fra mål og/eller standard vækst- og højdekurver, kan indikere et problem i kvieproduktionen.

Kvie-perioder

Udviklingen fra kalv til 1. kælving kan opdeles i nedenstående livsfaser:

- Nyfødt til 2 mdr.
- 2 mdr. til kønsmodenhed
- Løbekvie
- Drægtigkvie/kælvekvie

Figuren angiver derfor tidspunkter i kvies livsfaser hvor det vil være naturligt af følge op på vægt og/eller højde. Opnået vægt og højde bør følge besætningens målsætning for vægt -og højdetilvækst i de forskellige perioder. I nedenstående tabel er vis eksempel på målsætning for Holstein og Jersey. Målsætningerne bygger på anbefalinger fra litteraturen om: fordobling af vægten ved 8 uger, vægt ved 1. inseminering på 55-60 pct. af udvokset vægt samt en vægt (efter kælving) på 85-90 pct. af udvokset vægt.

Race / fødselsvægt	Holstein (42 kg)	Jersey (25 kg)
Kælvningsalder (mdr.)	24,0	22,5
Udvokset vægt (kg)	660	450
Tilvækst 0-8 uger (g/dag)	750	446
Tilvækst 2-12 mdr. (g/dag)	820	660

Tilvækst > 12 mdr. (g/dag)	810	535
Pct. af udvokset vægt ved kælvning (%)	85	85
Pct. af udvokset vægt ved 1. inseminering (%)	55	55

Fødsel til 2 mdr.

Standard fødselsvægt for Holstein kviekalve er 42 kg og 25 for jersey. Et stort antal vejninger ved fødsel har vist at spredningen i besætningerne typisk er på ± 5 kg. For at få en nøjagtig måling af tilvæksten i kalveperioden og som et tjek på at kalvene har fordoblet fødselsvægten efter 8 uger er det nødvendigt med en fødselsvægt idet en afvigelse i fødselsvægten på 5-6 kg modsvarer en daglig tilvækst på 100 g. I praksis er det de færreste kalve der fravænnedes lige efter 8 uger men det vil være praktisk muligt at veje kalvene i forbindelse med fravænnelse og bruge denne vægt til estimering af 8-ugers vægten. Med kendskab til tilvæksten i kalveperioden har man et godt redskab til opfølgning på det arbejde der lægges i kalvestalden. Samtidig viser opgørelser at kalve der har vokset mindre end 700 g/dag har mindre sandsynlighed for at blive insemineret til tiden, sammenlignet med kalve der har vokset mere end 700 g/dag.

2 mdr. til kønsmodenhed eller 1. inseminering

Tidspunktet for første brunst sker ved en vægt på ca. 300 kg. Ved et mål om 55-60% af udvokset vægt ved inseminering/drægtighed er vægt før dette tidspunkt nødvendig for at sikre at kvierne er stor nok til at påbegyndes inseminering. Det er således ikke alderen der bør afgøre om en kvie skal påbegyndes men vægten. Utilstrækkelig energitildeling i denne periode giver, udover nedsat daglig tilvækst, også risiko for at glukoseniveauet i folliklerne er lavt og der udvikles æg af for ringe kvalitet til at understøtte et levedygtigt embryo. Undersøgelser har vist at der er signifikant færre kvier der insemineres til tiden når tilvæksten fra 2 mdr. til opnået start inseminering er under 750 g/dag.

Vægt ved kælvning

Som det endelige kontrolpunkt af opnåede resultater i kvieperioden er vægt ved kælvning. Ud fra målet om minimum 85% af udvokset vægt ved kælvning (uden foster) kan kvierne enten vejes lige efter kælvning eller før kælvning hvor vægten korrigeres ned med en faktor 1,7 * standard fødselsvægt. Kvier der vejede mindre end 85 % af udvokset vægt ved kælvning har både lavere mælkeydelse i første laktation og lavere drægtighedschance ved 1. inseminering efter kælvning.